

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 27.

Más világ.

A vallás és közoktatásügyi miniszter a nála járt keresztvédő ifjuságnak kijelentette, hogy nem képes megérteni az ifjuság tettének indító okát, mert ő más levegőben nőtt fel és más világban élt.

A sajtukucakz megdöbbenése ez, mely csak azt a sajtót ismeri, melyben élni kezdett s melyen átrágyva magát, hirtelen egy más világot lát maga előtt, hol nap ragyog, virág illatoz, madár dalol, de ebből csak annyit ért meg, hogy mindez nem sajtó, hanem valami, rá nézve szörnyű dolgot, a sajtó határát jelenti s igyekszik visszabujni oda, hol oly jól érzi magát, a megavasodott sajtóba.

Azt hiszem, miniszter buktató beszédet még nem mondott ellenzék olyat, mint Wlassics ur, ki azért miniszter, hogy a nemzeti kultúra őre, sőt irányítója legyen s kénytelen kijelenteni, hogy a rábizottakat nem ismeri s azok és ő között egy egész világ áll.

Ime, egy hivatása magaslatán álló férfi.

Kiváncsiak vagyunk reá, hogy ha már belekukkant így véletlenül egy előtte ismeretlenül fejlődött világba, vajjon ennek világosságánál szetteként-e mindazon dolgokon, melyek az ő világából nőttek ki s gyümölcseiket is meghozták már minden téren.

Nézzé meg ezt a gravaminális, fajpolitikát folytató nemzetet, mivé lett az ő világának erkölcsi mellet.

Keresi, hogy jól éljen s a parlament legizzóbb vitái, legéletbevágóbb harczi alatt csak ásít s még annyi fáradságot sem vesz, hogy közvéleményt alkosson.

Lehet menni az ex-lexig, az ischlii klauzuláig, nincs gravamenünk, mert nincs — nemzeti közérzésünk.

Nézzé meg a parlamentet.

Nem követek ülnek benne, hanem képviselők. Akciózt nem kap benne senki. Ki-ki elmondhatja bármily élesen a mi szívét nyomja, nem is egy kerületet képvisel, hanem minden egyes tagja az egész hazát s mégis — az üléseket alig lehet megtartani, mert sokszor nem szavazatképes a ház s nagyobb emociózt csak a leleplezések képeznek, nagyobb figyelmet csak a pikáns izü beszédek tudnak kelteni. A kiegyezésnél sokkal nagyobb kérdés ott az inkompatibilitás s az elveknél a pártok megtartása.

Nézzé meg az ifjuságot. Ideáljait elszedte az ő világa s amint az ő levegője megkopaszította a fejeket, elterjesztette az izmokot, épp úgy letarolta a lelket. Ifjaink beszélgetésében szót sem hallani a jövőjükről, a haza ügyéről, a tudományáról, melynek hallgatói, az irodalom és művészet utáni lelkesedésről, hanem menekülni jó onnan, ahol ők összegyűlve bizalmasan beszélgetnek.

Pedig nem hihetjük, hogy az az undorító léhaság a modor és társalgási témában gyönyörködtetné őket, de abban a világban illik blazírtnak lenni és sikk megpirítani a gyengédebb alakokat.

Magam diáksága idején is még azt szégyeneltük, ha akadt társunk, ki erő-

sebb volt nálunk s ideálunk Toldi és Petőfi volt, ma az lesz vezér az ifjuság előtt, ki járás közben jobban huzza a lábát, jobban elereszti nyakát, vállát s karjait térdein alul lógázza, szóval a kiélttség jelei — gavallérság nimbuszával járnak.

Hát itt van három legfontosabb téren, a hazafiság, az alkotmányosság és ifjusági neveléstéren a miniszter ur világának gyümölcsei.

Most már megelégteltek az ifjak ezt a világot.

Keresztény restaurációzt akarnak. Az erkölcsök megtisztulását és az ideálok feltámasztását.

Ehhez a küzdelemhez vették a keresztet, melynek jelében már győzött egy kis sereg azon hatalom ellen, mely szintén nem értette meg császártársa indító okait, melynek szintén más volt a világa és levegője, körülbelül nem jobb, mint a Wlassics uré.

Hogy milyen volt a Wlassics miniszter világa és levegője, azt remekül rajzolja meg az a levél, mely egy vidéki lapban jelent meg.

A remek tollal irt levél így hangzik:

»T. Szerkesztő Uram!

Bizonyára olvasta, miképp nyilatkozott Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ur annak a hallatára, hogy az egyetemi ifjak a keresztet a tantermek falaira kifüggesztették. Azt mondta ő Excellenciájá, hogy nem tudja megérteni az ifjuság tettének indító okát, mert ő más levegőben született és más világban élt.

Szerkesztő Ur! A miniszternek teljesen igaza van, én mint az ő legszerényebb kor-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A legszentebb korona.

Irtta és a nagyváradai Kath. Körben felolvasta 1901.
 márcz. 24-én: Dr. Némethy Gyula.

(Vége.)

Bámulatos egy kor volt ez! Százereknek ezen sikraszállása, írja Weisz*, a kereszténység becsületbeli ügyéért nagyszerü. Elhagyják a kedves szülőföldet, a családot, lemondanak a megszokott kényelmes életéről, idegen országokba vándorolnak, alattomos, könyörületlen ellenséggel harcolnak, elviselnek nyomort, nélkülözést, betegségeket, kiállják a tenger viharait, hogy az Üdvözítő sirját megszabadítsák, hogy ott a kereszt utját végigjárják, melyet a kereszt terhe alatt megtett a Golgothára, hogy ott imádkozzanak s elmélkedjenek lelkük állapotáról, a bűn nagyságáról és a megváltás jótéteményeiről. Ugy látszott, mintha Nyugat zárándokruhában, karddal kezében akarná háláját bemutatni Üdvözítőjének a megváltás jótéteményeiért. Ime a tövisvel koronázott király vitézei!

De hatalmasabb, szentebb tűz egynek se égette kebelét, mint Kastíliai Blanka fiát: IX. Szent Lajosét. Élete a világtörténet leggyönyö-

* Weisz Ker. János, a híres osztrák világtörténet-író műve 5. kötetében.

rubb, leglélekemelőbb lapjait tölti be. Ez a király, ki a trónon remete életet él, ki mégis megyeti az erős monarchia alapjait Franciaországban, ki hosszú éveket messze idegenben, a szent sirért harczolva tölt, s e mellett új alapokra fekteti a francia igazságszolgáltatást, két nagy hadjáratot visel Afrika északi partjain, a nélkül, hogy nemzete csak egyszer is feljajdulna a Krisztus sirjáért hozott véráldozatért. Ő váltotta ki a velenceieknek zálogba tett töviskoronát is óriási összeg pénzben, s Párisban a királyi palota nagy udvarán csudaszép kápolnát épített számára, az épen akkortájt virágzása tetőpontjára emelkedett csúcsives művészet nemes formáiban.

Sohasem fogom elfelejteni azt a büvölő benyomást, melyet csekélységemre ez a valóban Szent Kápolna, Sainte Chapelle, a világ legszebb kápolnája tett, midőn egy szép júliusi délután néhány honfitársammal fölkerestük azt. Valahol azt olvastam, hogy a művészet terén a szin Keleté, a formák, a plasztika Nyugat dicsősége. Itt azonban a legnemesebb csúcsives formák a legtündöklőbb és mégis harmonikus színezéssel egyesülnek. Ecsetét az ég kékjébe, a csillagok ragyogásába, a hajnalpir biborába mártsa az, aki a kápolna szinhatását ecsetelni akarja. Az üvegfestésű ablakok izzó színei oly benyomást tesznek, mintha átlátszó drágakövekből készült volna valamennyi.

Az oltár helyét elfoglaló aranyozott ércszátor volt a töviskorona trónusa, ide ment föl a

szent király, hogy kezébe vegye s az összegyűlt népnek fölmutassa, itt, és az udvarra nyíló erkélyen a názárethi szent király koronáját. És a nép mely látta a király angyaltiszta életét, mely tudta, hogy mit szenvedett e lovagok virága az Üdvözítő sirjáért, mintha csak angyal, Isten küldötte, emelte volna fel Jézus koronáját, oly áhitattal omlott térdre.

Más idők jöttek. A szent hivatásukról megfélekedett királyok és nagyok garázdálkodása, becstelen, hitetlen irók bujtogatása a francia népet, az egyház legidősb leányát a legistentelenebb és őrzöngőbb forradalomba kergették; a trón fölforgatása után hitetlen dühvel az oltárnak rontottak; Krisztus töviskoronájának bujdoskolni kellett, rejtőzködni, mint egykor a pogányság vérvivatarjai között, a Sainte Chapelle irattárrá lett, az itt megfeszített igazság szenvedéstörténetének levéltárává. A forradalom lezajlása után a Saint Denis-i majd a párisi székesegyház kincstárába került, egykori szentélyét nem látva többé viszont.

Igen, egykori szentélye a Sainte Chapelle üres; egész éven át egyetlen egyszerű tartanak benne misét, a vörös misét, melyen a Palais de Justice bírái megszoktak jelenni. Ez az egyetlen istenítisztelet, melyen hivatalos szemléiségek jelennek meg Franciaországban. A kiállítás megnyitásán Isten nevét nem merete kiejteni Loubet elnök, aki mint magán személy eljár misére; az állami községi iskolákban a vallás igéinek nem szabad hangozniok

társra, tanuskodhatom mellette. Ha O Excellenciája nem restelli bevallani, én se restellem, hogy mi bizony más levegőben születünk, mint ez az ifju nemzedék, más világban serdültünk ifjakká, más ambícióval kezdtük a férfikort. Ugy tudom, Szerkesztő Ur se beszélhet — tapasztalásból arról, micsoda levegő, micsoda világ volt az a 60-as és 70-es évek egyetemi ifjúságáé. Én, sajnos, beszélhetek. Beszélhetek, mert fürteimet együtt kezdem süttetni, fodorítottai a mindig elegáns, mindig utolsó divat után öltözködő Wlassics Gyulával. Neki még — az éleztapokból látom — maradt a tarkóján valamicske fodorítani valója ma is, nekem már nem maradt. Koponyámat simára borotválta az a mi világunk, az a mi levegőnk.

Hogy milyen volt hát az? A gimnáziumokban akkor kezdték elhagyni a mindennapi templombajrást, mert azt mondták, télen meghűtjük magunkat, nyáron meg nehéz a levegő az Istenházában. Vasárnap azoaban eljártunk, akkor ott szorongtak a leányiskola növendékei is, persze ők is, mi is tanár nélkül. Hétköznapi tanóráinkat a hittan kivételével imádság nélkül kezdtük. Csak felálltunk mint a cövek, mikor a professzor belépett, aztán leültünk szó nélkül. Annnyival olcsóbb lett volna az iskolázás, hogy imakönyvre nem kellett költenünk, hanem mégis drágább volt, mert sok kellett a színházra. Igaz, hogy aztán a Fatiniézának meg a Girofié-Girofiának kuplét el tudta fújni minden gyerek. De egy mégis fájt: hogy a professzorok kávéházba is járnak, nekünk meg nem volt szabad. No majd az egyetemen, ott vége lesz a zsarnokságnak, azzal biztattuk egymást. És úgy is lett.

Szerkesztő Ur! ha benne vagyok a valomásban, már elmondani, hogy az évnnyító Veni Sancten az egyetemi hallgatókból vagy 25-en kullogtak a fekete diszruhás öreg Venczel dékán után. Nem értettük egyáltalán mire való az; a minthogy Wlassics kortársam ma sem érti. Az egyetemi diákok ezrei a kávéházban laktak. Ott estelédelt ránk, ott virradtunk meg. Thaisz főkapitány kegyes jóvoltából tanulgattuk a ferblit, makaót és a (nekem oly kedves emlékü) nasivasit. Csak a vizsga zavart ki onkuból — néha, meg a színház, vagy orfeum — gyakran. Mert akkor még csak mi Bukovay Absentiusok leveleztünk a színpadok és orfeumok csillagaival, a Carolákkal, nem a vallás-és közoktatásügyi miniszter. Eötvös József báró

és Pauler Tivadar, az én Wlassics kortársam akkori elődei talán nem is láttak belülről orfeumot. A mi birodalmunk volt az.

A fiatal Ugron Gábor hazafiaskodott ugyan, néhányad magával, de mi nem értettük, mit akar, még a török-barát Lukács Gyulát se értettük. Hanem a »heccz kedvéért« olykor mégis velük tartottunk. De annál jobban hallgatunk Szücs pátrára, az örökjogászra, aki szüntelen oktatótt, hogy: fiuk, első a protekció, többre jutsz azzal, mintha az egész jogi fakultás tudományát a kisujjadbán hordanád.*

Ilyen volt a mi levegőnk. Isten nevét, azt csak úgy emlegettük, mint az egyetem mostani tanácsjegyzője, Margittai, — káromkodva; Krisztust, Máriát is szint azonképpen.

Aki közzénk nem tartozott, azt egyénnek, aláknak, filiszternek, »páriának« esufoltuk. Egészen úgy, mint Margittai tanácsjegyző, aki a munkásembert ma is páriának mondja. Ez a Margittai, úgy látszik, szintén a mi kortársunk.

Ime ilyen volt 30 év előtt a mi világunk, a Wlassics Gyula ő excellenciájáé, meg az enyém és a többi kortársaké...

Hát aki az ilyen levegőben született, ilyen világban élt, az — beláthatja Szerkesztő Ur — valóban nem érti a mai egyetemi fiatalságot. Nem csoda, hogy Wlassics nem érti, nála okosabb faj az Eötvös Károlyé, és az sem érti, miként lapjában az Egyetértésben panaszkodik. Hogy maholnap több egyetemi hallgató jár a templomba, mint az orfeumba, maholnap sz. Imre herczeg emléke népszerűbb a főiskolán, mint a legelső énekeső, hogyan értse azt meg Wlassics miniszter? Hogy a magyar diákok többsége nem a kartyéért él-hal, nem az orfeumért lelkesedik iramár, hanem a keresztény Magyarország az ideálja, ezt — bevallom — én sem értem. Nem értem, föl nem foghatom, de (itt már eltérek az én híres kortársamtól) nem döbbenek meg tőle, miként Wlassics Gyula, a magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Szerkesztő Uram! Egy fiam van ott a budapesti főiskolán és Istenemre mondom, jobban esett azt hallanom fölöle, hogy részt vett keresztény vallásunk jelvényének a felmagasztalásában, mintha azt hallottam volna róla, hogy — miként 30 év előtt rólam talán a fodrozott fürtű Wlassicsról is hallhatták szülei — egy színésznőnek fogta ki a lovait s von-

és a francia kormány most készül újra kifosztani mindenükből a vallásos kongregációkat. Ime ezt a szabadságot eredményezte a francia forradalom egy század óta.

Meddig fog még a legszentebb korona francia földön maradni, melyre annyi fényt árasztott? Mikor fogja ott hagyni e hálátlan nemzetet, mint egykor Byzanczot, hogy a keresztthez hűbb néphez zarándokolva ez azt áarassa el áldásával?

Hölgyeim és Uraim!

A szent ereklyék symbolumai az eszméknek, melyek a nagy emberek, a szentek nevéhez fűződnek. A töviskorona symboluma Jézus királyságának, melyeknek nem lesz vége soha. De a nemzetek elsüllyedhetnek, elveszhetnek, főleg azok, amelyeknek nem ez a töviskoronázta király, hanem a földi élvek, földi erőszak, a hitetlenség Barabása kell; amelyek csak rózsákkal akarják koszoruzni fejüket, mielőtt elhervadnának s azt akarják, hogy minden mező tanuja legyen tobzódásuknak. Egykor a választott nép vezére csipkebokrot látott Horeb ormán, amely égett, de nem égett el. Jelképe volt ez a mi csudás királyunk szeretetének, mely, amit meg nem tisztít, porrá égeti; *egy* nem ég el benne, *egy* dicsőül meg általa, az önkénytes, az áldozatos szenvedés a kereszt tövéből, megtanult önmegtágadás töviskoronája. Az élvek, a föld gyönyörűségének rózsakoronája lehervad a fejről, vért serkesztő, lelkiismeretet maró töviskoszorú marad helyén. Ez az isteni szeretet tüzeben el nem égő koszorú ellenben az egyház gyönyörű himnusza szerint, egykor tövisait rózsákra fogja váltani, aculeos mutat rosís...

Nemrég könyv jelent meg a magyar piacon Timár Szaniszlótól: az öröm vallása.

Megvallom mélyen elszomorított. Az emberiség amely annyit szenved, amelyet a műveltség, a haladás, a találmányok századának végén testvérgyilkos harcban, politikai, társadalmi elkeseredett küzdelemben látunk egymás ellen törni, elhitelné hát magával, hogy az öröm vallása boldogítani fogja? Soha, soha több beteg, nyomorultja, kétségbeesettje nem volt mint ma a társadalmi harc, a terjedő hitetlenség korszakában; soha több beteg nem volt a világ e nagy kórházában és most üdvözítsen bennünket az öröm vallása?!
Nem, nem! hiába sirtak vissza Goethe, vagy Schiller a pogány Istenek uralma után. A magyar költőnek van igaza:

És zúg az erdő, hűs szellőcske támad
Az éj sötéte szürkéségre bágyad.
A lejtőn finom ködburok lapul
S titkos szózat kel im válaszul:
»Pán és családja meghalt. El az Isten.
Nem fűben, fában, ködben, de a szivben.
A kiesapongó istenek halottak
Kora lejárt a dőlőfős boldogoknak.
A szenvedők birják eztán a földet,
Edes gyönyör lesz hullatni a könnyet.
Az erdő hallgatag szelid magánya
A búslóknak lesz vigasztalása.
Ki szomorú nem volt, az mind pogány.
Ő rendelé ezt így a Golgothán.
Ő aki jámbor, irgalmas, szelid
S elvette e világnak bűneit.

—
Es im kelet felől, ahol pirosra
Léget, párat e hajnal fénye fest,
Az ég alján, a földdel összefolyva
Feltűnik a *Kereszt*.*

* Reviczky Gyula: Pán halála.

tatta az utcán kocsiját. És büszkébb vagyok a fiamra, ki önként, bátran jelentkezett tanárainál, hogy ő is segített a keresztet megtisztelni, mint az a másik apa, akinek fia azt az egyetemről letördelte és gyáván megfutott vele.

Ha nem értem is tehát, el kell ismernem, hogy ennek a fiatalságnak különb az ideálja, mint Wlassicsé meg az enyém volt 30 év előtt. Külömb a jelleme, tisztább a szive. Jó lesz azért ő Excellenciájának rajta lenni, hogy megértse a mai ifjúságot, mert Isten és a nemzet előtt lesz felelős a kilátásba helyezett drákói szigorért, ha az igazságos történelem azt fogja az egyetemi keresztügről konstatálni, hogy volt egy kor, midőn az ifjúság levegője üdőbb, világa tisztább volt, hogysem a miniszter azt megérthette volna. Az nem mentség, hogy mi egy léhább kor neveltjei voltunk.

Egy harmincz év előtti jogász.

Ennek a léha kornak romba kell dőlni s az a ki nem képes megérteni a munka körében támadt óriási változásokat, az hagyja ott hatalmi bársony székét s menjen könnyezni romba dőlt világa felé.

Azt úgy sem hisszük, hogy a Wlassics firtjeiben olyan sámsoni erő volna, melylyel kitudná zökkenteni a szemei előtt születő új világot, melynek tengelye — a kereszt és nem az a levegő melylyel ő a kultura öre bélelve van.

P—y.

Szent László, Moesia királya.

A magyar királyi címek közt legújabbban olyanra akadunk, melyet még eddig nem ismertünk.

Moesia királya. Így hangzik az a cím, melyet Szent László király használt 1088-ban egy, a monte-cassinói apáthoz Odonisiushoz írt levelében: *Ungarorum ac Moesie rex.*

Érdekes ez a fölfedezés azért, mert Moesia alatt a mai Szerbia és Bulgária területe értendő s e területekről eddig úgy tudtuk, hogy azokat a magyar királyi címben először II. Géza ill. III. Béla használták. Most pedig kiderül, hogy ama területen már Szent László is felségi jogokat gyakorolt, vagy legalább felségi jogokat igényelt. Érdekes volna minden esetre kinyomozni, mennyire terjedt ki e vidékre a szent király idejében a magyar állam hatalma.

A levelet teljes szövegével közli *Fraknoi* legújabb nagy művében: »Magyarország egyházi és politikai összeköttetései a római szent-székekkel«.

A megyei tisztviselők s a közigazgatás egyszerűsítése.

A közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslat, amelynek tervezete már elkészült a belügyminiszteriumban, a megyei tisztviselőket igen közelebről érinti. A törvénytervezet szerint a megyei pézstári kezelés 1901. decz. 31-én a kir. adóhivatalok hatáskörébe menne át. Ennek következtében állnak be a következő változások:

Az árvaszéki könyvelők, nyilvántartók egyelőre megyei kezelés alatt maradnak, a számvevőket pedig a szükséghez képest fogja átvenni a pénzügyminiszterium, tehát nem egyszerűen, ugyanazért a számvevőségek a megyéknél föl-oltsatva nem lesznek, de működésük csak a községi pénzkezelés és elszámolásra fog szorítkozni. A számvevőségek el üresedésbe jövő állások a törvény szentesítése után főispáni kinevezéssel be nem tölthetők többé. Ama megyékben, hol a tisztviselők fizetése most lesz javítva, a javításban — mely a multa szól, a pézstári és számvevőségi tisztviselők is részesi-

tendők, habár azokat a pénzügyminiszter csak a IX-ik rangosztályba, ugyanazon alul a X. és XI-ikbe fogja kinevezni, de a netáni nagyobb fizetés közötti különbözetet személyi pótlék címén utalványozza. A kir. pénzügyminiszter által azonnal ki nem nevezettek egy év alatt tartoznak folyamodni, eddigi fizetésüknek megfelelő alkalmaztatásért, egyelőre helyükön maradnak. A miniszterelnök kijelentette, hogy mindazok, kiknek a szükséges kvalifikációjuk megvan és nem szolgálatképtelenek, állást fognak kapni és pedig olyat, amelyben az ugyanannyi szolgálati évvel bíró állami pénzügyi tisztek ma vannak.

Nemzetközi hajót Magyarországon át.

A félhivatalos Bud. Tud. jelenti: Az érdekelt körökkel élénken foglalkoztatja most egy Magyarországon át vezető nemzetközi világforgalmi hajóút, mely Stettintől Fiuméig terjedne. E hajóút az Odera folyótól a Vág völgyön át vivő Odera-Duna-csatornán, a Dunán és a vukovár-samáci csatornán, a Száva és Kulpa folyón át vezetne 2200 kilométer hosszúságban a Középtengerig. Ilyképp az Északi- és Keleti-tenger mind a Fekete-, mind pedig a Földközi-tengerrel összeköthető volna és ez Budapestnek és Fiumének jelentékeny világforgalmi fontosságot adna, amennyiben e két emporium mind a kelet felé, mind pedig a Suez és az afrikai gyarmatok felé irányuló forgalomnak útjába esnék. E hajóút egyes részletei a kereskedelemügyi miniszteriumban már hosszabb idő óta műszaki tanulmányok tárgyát teszik és Poroszországra nézve nagy fontossággal bírván, ott is nagy érdeklődést vannak hivatva kelteni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 27.

Molnár Jenő szentesi képviselő foglalta le ma a képviselőház ülésének nagy részét. Hosszu beszédet mondott az »Adria« ellen. Óra-óra után mult és Molnár Jenő egyre beszélt semmit sem lankadó monoton hangon.

Volt azonban ujság is beszédében: az, hogy az Adria-társaság bejelentette a törvényszéknél alaptőkéjének tíz millióra való fölemelését, de a törvényszék a bejelentést formahiba miatt nem vette tudomásul.

A Wiener Bankverein dologát is szóvá tette Polónyi indítványa értelmében és heves jelenet támadt közte és Hegedüs miniszter közt, mert azt mondta Hegedüsnek, hogy tegnap nem az ország, hanem az Adria érdekeit képviselte.

Molnár azután felolvasta az egyes szakaszokat és azokhoz fűzte a szerződés ellen szóló megjegyzéseit.

Az elnök kifogásolta, hogy felolvassa a szakaszokat.

— Hát hogy bizonyítsak? — kérdezte Molnár.

— Azért nem kell felolvasni a egész szöveget, — felelt az elnök.

— Nem kell, de lehet! — kiáltotta Rakovszky.

— Ugy is elhisszük! — szólt közbe Győri.

— Hát mért nem szavaz ellene? — kérdezte Molnár.

A vitának Molnár azzal a nagy derűtlenséget keltő kérelemmel vetett véget, hogy adjanak neki öt perc szünetet, addigra meggondolja a dolgot.

Megadták a szünetet.

Utána az elnök derűtlenség közt felszólította Molnárt, hogy folytassa felolvasását.

— Igenis és majd összevonom a szakaszokat, — felelt Molnár s újra hozzáfogott a szakaszokhoz fűzött megjegyzéseikhez.

Molnár beszéde alatt érdekes vendég jelent meg a folyosón: *Nikolajevics Szvjatomir*, a volt szerb miniszterelnök, a kit Vészi József képviselő kalauzolt.

Elnök Perczel Dezső 10 órakor nyitja meg az ülést.

Napirend:

az »Adria« szerződése.

Molnár Jenő: Első sorban a megkötött szerződés alaki hibáit teszi szóvá. Tiltakozik az ellen, hogy a szerződést ma, 10 évvel a régi szerződés lejártá előtt megkötötték. Kérdezi, mért van szükség erre? Van-e kényszerítő körülmény arra, hogy az Adria most építsen házakat? Utána járt — az Adria tegnap egy beadványt adott be a törvényszékhez, melyben bejelenti, hogy alaptőkéjét, 10 millió forintba felemeli.

Rakovszky István: Már bejelentették?

Molnár Jenő: Igen! — csak hogy a törvényszék ennek csak a befizetés után tehet eleget s így miután a befizetést az állami subventiótól teszik függővé, a törvényszék ennek helyét nem adott. — Itt tulajdonképpen egy kész dologgal állunk szemben, mely már előre meglett kötvé s a megerősítés véleményében fogantatva is lett. Szólok úgy találja, hogy a miniszter tegnap az Adria érdekeit védte.

Hegedüs Sándor miniszter: Nem igaz, nem igaz!

Molnár Jenő: Bocsanatot kérek.

Hegedüs Sándor: Mégsem szabad ilyet mondani. Mégsem járja, hogy mindenfélétre betanítsák! Nekem is van érzésem. Mindig az ország érdekeit képviselem!

Molnár Jenő: Nem mondom, hogy rosszízű szemüveg, de a vita hevében így tűnt fel. Hosszasan szól aztán, hogy a subventióra szükség nincs, mert hisz az Adria elég gazdag és semmit fejlesztésére nem tesz. hajó minden kritikán alól rosszak, úgy, hogy életveszedelem rá fölnemni, s a külföldön csak szegényre válnak a magyar nemzetnek.

Szóvá teszi aztán az Adria részvényeinek a Wiener Bankverein-nal szemben fenálló prioritási jogát.

Rakovszky István: Erre még rá térünk.

Az »Adria« osztrák szolgálatban.

Molnár Jenő: A Bankverein-nal lévő ily viszonya a társaságnak a subventiót tisztán egy osztrák banknak adja. — Ezt különben Polónyi tegnapi beszédjében kifejtette. — Kimutatja, hogy az Adria részvényeknél 140 frtnyi különbözet van az által, hogy azok a Wiener Bankvereinben fekszenek. Követeli, hogy úgy az alapítási tőkére vonatkozólag, mint a részvényeknek elsőbbségi jogát, ha már életbe kell, hogy lépjen ez a törvény, utaltassa át Magyarországra, miáltal elérendőnek véli szóló a névérték nagyságát, s az alaptőke tényleges összegét.

Felsorolja Rakovszky mindazokat a hibákat, melyeket a kormány a szerződésben elkövetett; így nincs sanctiónálva a szerződésnek egy-egy kitétele, amely biztosítaná az államot arról, hogy a társaság eleget tesz kötelezettségének. — Szólok aztán sorrendben felolvassa a törvényjavaslat összes pontjait.

Elnök figyelmezteti, hogy az egyes tételket ne olvassa fel, mert az nem részletes vita.

Molnár Jenő: Csak úgy mutathatok rá a hibákra.

Rakovszky István: Az egyes pontokat most is lehet vitatni.

Elnök: Vitatni lehet, de azokat pontonként bírálni a részletekhez való.

Szóts Pál: Elhisszük úgy is, a mit mond.

Molnár Jenő: Azt hiszi Szóts Pál legkevésbé sem hiszi el az ő állításait. De kéri az elnököt, adjon neki öt perc szünetet.

Elnök ezt megadja.

Szünet után.

Elnök: Kérem Molnár képviselő urat folytassa a felolvasást, azaz beszédét. (Derűtlenség.)

Molnár Jenő: Kijelenti, hogy a többi szakaszoknál mellőzni fogja a szakaszok felolvasását. Egyenként tárgyalja az egyes szakaszokat s kimutatja, hogy ez a szerződés a társaság kötelezettségeinek ezer kibúvót ad, sőt felelősséggel nem terheli.

Ennek pedig az a következménye, hogy így az Adria kormányozza a kormányt, s nem a kormány az Adriát.

Felvilágosítást kér az alapítványi részvényekre nézve.

Nagy Ferenc államtitkár védi az Adriát.

Polónyi felelt a Nagy Ferenc beszédjére.

Holnap a vitát folytatják.

Városi közügyek.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A nagyobb fontosságú városi közügyek egész halmaza került tegnap tárgyalásra Nagyvárad város jog- és pénzügyi szakbizottságában. A tárgysorozat felsorolta a kifizetett ügyeket s ennek lehet az eredménye, hogy olyan tömegeesen jelentek meg a tanácskozáson.

Egyes bizottsági tagok azt óhajtották, hogy mindjárt a szintén kifizetett szegény-ügy rendezésével kezdjék a tárgyalást, de a többség ettől elállott, mert azon helyes meggyőződésben van, hogy a szegény-ügy egyedül legalább két napot vesz igénybe.

A tárgyalás 3 órától fél 7-ig tartott s még sem jutottak el a szegényügyig s így a többi tárgyalással együtt ezt is hétfőn hányják vetik meg.

A tegnapi hosszas tanácskozáson fontos kérdéseket vitattak, csak az a baj a mi szakbizottságainknál, hogy mindég más szakbizottság dolgába avatkozik. Így esik meg, hogy órákon át elvitatózik a jogügyi bizottság pénzügyi dolgokon, a pénzügyi bizottság közlekedési kérdéseken stb.

A közlekedési szakbizottság már megállapította, hogy ez évben mely utcákat kell sürgősen kijavítani, újra burkolni s mégis a pénzügyi bizottság óra hosszat vitatkozott ezen a kérdésen. Sajátságos, hogy éppen a pénzügyi bizottság nem akarta tudni a kétszer kettőt. Olyan munkálatok keresztülvitelét kívánta, amelyek messze túlhaladják azon összeget, amely rendelkezésre áll.

A Városliget segítékezése ügyében keletkezett vitából kiünt, hogy sokan azt várták volna Rátkaytól, miszerint 250 frt évi városi segélyvel paradicsommá varázsolja azt a helyet, a melyet ma Városligetnek hívnak. Ezek a jó urak elfelejtik, hogy milyen hely volt ezelőtt a 15 évvel a fűzes s azt is bölcsen tudják, mennyibe kerül egy liget, vagy sétatér fentartása. De hát mit akarunk most valaki az egykori munka és becsületes fáradozás iránti elismerésről beszélni. Van egy vers, hogy bocsátják el a vén kiszolgált katonát . . .

A jog- és pénzügyi szakbizottság ülésének lefolyása a következő volt:

Jelen voltak: Dr. Bulyovszky József elnök, Rimler Károly, Komlóssy József, Dús László, Gerő Ármán, Kugler Albert, Steiner M. Albert, Bordó Ferenc, Schütz Albert, Ragány János, dr. Sarkadi Lajos, Farkas Izidor, dr. Dési Géza, dr. Kurländer Ede, dr. Moskovits József, Déry János, Mihelfi Adolf, Tóth Márton, Milibák József, Mezey Mihály, dr. Bozóky Alajos, Szűts Dezső jegyző, Buchs Dávid, Pallay Lajos, Kappel György, Hegedüs Géza, Aufrecht Mór, Beczkay Lajos, dr. Vá-

radó Zsigmond, dr. Radó Imre, dr. Sonnenfeld Zsigmond, dr. Döry Ferencz és Christó Miklós.

Az árvák vagyona.

A gyámpénztári szabályrendelet oly módosítását terjesztette elő *Bordé* Ferencz előadó, hogy a gyámpénztári kölcsönök maximuma 10.000 koronáról 20.000 koronára emeltesse, a kezelési költség 10.000 koronáig 10% maradjon, de 10.000 koronán felül 5%-ra szállíttassék le. Az árvaszék azon javaslatát azonban nem ajánlja, hogy a gyámpénztári kölcsönök után az eddigi 6% kamat 5%-ra szállíttassék le.

Mihelyi Adolf az egész javaslat elvetésével az eddigi állapot fenntartását indítványozza.

Ragány János ellenkező nézetben van s a javaslatot a kamatláb leszállításával együtt elfogadja.

Farkas Izidor a kamatot nem szállítaná le, de a kölcsön felemelését és a kezelési költség leszállítását helyesli.

Bordé Ferencz számadatokkal nyújt felvilágosítást.

Dr. Kurländer Ede rámutat, hogy azért nem veszik az árvaszéki kölcsönöket, mert óriási fedezetet kívánnak. Ezután a kamat leszállítása ellen szól.

Pallay Lajos elfogadja a kamatok 5%-ra való leszállítását, de a kölcsönösszeg maximumának meghagyását kéri.

A bizottság a kölcsönösszeg maximumának 20.000 koronára való emelését elfogadta;

a kölcsön kamatlábát az eddigi 6%-ról 5%-ra szállította le;

a 10.000 koronánál magasabb árvavagyon után a kezelési költséget 10%-ban, a kevesebb árvavagyon után 5%-ban állapították meg.

A kövezési program.

Ezután előterjesztették, hogy a kövezetvám ez évi 55.000 korona jövedelméből mily munkálatok lesznek teljesítendőek.

Az előterjesztés felöleli az apróbb javítási munkálatokat, a Fő-utca, Kolozsvári-utca kijavítását stb. A temetőkhöz vezető utakat a közúti alaplóból készítették el. A külső utcák rendezését nagy költségen utján óhajtják fejezni.

Beszélték sokan; mind más-más utca kiburkolását kívánta, pedig ez a kérdés nem is a jog- és pénzügyi bizottság elé tartozik, csak a fedezet felett való határozat; mert az egyes utcák kijelölését már eszközölte az illetékes közlekedési bizottság.

A tanács javaslatát elfogadták azzal a módosítással, hogy az Újsor helyett a reáliskola környékét ideiglenesen rendezzék.

Segély a Városligetnek.

Rátkay József az 1900. évben kérte a várost, hogy az évenként szokásos kétszázötven forintot a városliget fenntartására adja meg. A tanács egy bizottságot küldött ki s az olyan munkálatok teljesítését kívánta, a melyek többre kerüljenek, mint a kért segély. Az előadó javasolja, hogy ha a munkálatokat teljesítette *Rátkay*, adják meg részére a kért segélyt.

Komlóssy József ismerteti a Városliget történetét s azon nézetét fejezi ki, hogy végre le kell számolni *Rátkay*-val. Ha van jogos követelése, ez elől nem térhet ki a város.

A bizottság, mivel a kérdés nincs előkészítve, levette az ügyet a napirendről.

Kedvezmény új gyáraknak.

Gyárak, ipartelepek létesítésének előmozdítása céljából egy szabályzatot készítettek s ezt kiadták véleményezés végett egy szűkebb bizottságnak. — A bizottság javasolja, hogy új iparágból létesítendő új gyár vagy ipartelep esetleg 10—15 évi községi adómentességben részesítsen a város; a feldolgozandó nyers anyagra 10—15 évre kövezetvámmentességet adjon, helyezze kilátásba, hogy esetleg évi segélyt, kamat nélküli kölcsönt, ingyen telepet stb. ad a város.

A bizottság egy része azon véleményben volt, hogy ez nesze semmi, fogd meg jól; mások pedig elvi kijelentésnek tartják az egész dolgot.

Vége dr. *Dési* Géza napirendre térést indítványozott.

Az előterjesztést elfogadta a bizottság.

A gyaloghidak bérlete.

A Garasos-híd és a Nemzeti-híd bérlői kérik a hídberlet meghosszabbítását. A Garasos-híd bérlője kijelenti, hogy a községi iskolák tanulóit és a hitoktatókat ingyen engedi át a hidon.

Milibák József és dr. *Döry* Ferencz kívánja, hogy a kedvezményt az összes iskolák tanulóira terjesszék ki.

Kugler Albert indítványozza, hogy a Garasos-híd tegyék teljesen szabaddá; ma már ugy is csak a polgárság fizet ezen a hidon.

Komlóssy József a város pénzügyi viszonyaira tekintettel, a híd szakadta tételét ellenzi.

A hidak bérletének meghosszabbítását, amint azt a bérlők kérik, véleményezi a bizottság.

*

Darvassy Lajos tanácsnok évi 600 korona személyes pótlékot kér.

Bulyovszky József bár jogosnak tartja a kérelmet, azt ezúttal nem látja teljesíthetőnek, tekintettel a közséből levő közigazgatási államosításra. A közgyűlésnek javasolja a bizottság, hogy egy nagy bizottság dolgozza ki, mit kell az új törvénynél a város érdekében megvédeni. Ez a tisztviselők helyzetét is felölelné. — A *Darvassy* kérvényét is ehhez a bizottsághoz tegyék.

Dr. Radó László nem akar a gombhoz frakk-anuzgot készíttetni. Most ezen kérvény felett határozzanak.

Dr. Sarkadi Lajos nem helyesli, hogy most ily dologba fogjunk, mikor még az irányt se tudjuk, a melyet az államosítási törvény kijelöl.

Mihelyi Adolf se hozza azt a nagy kérdést a mostanival össze. Tegyen arra a polgármester önálló indítványt a közgyűléshez.

Dr. Dési Géza elvben megadja a kért személyes pótlékot, de arra kér felvilágosítást, hogy van-e fedezet reá.

Bordé Ferencz kijelenti, hogy ha *Gerő* Ármint személyes pótléka megszűnik, akkor van fedezet.

A kérelmet tanulmányozás végett visszaadták a tanácsnak.

*

Dús László városi főügyész egy napidíjas ügyvédjelölt alkalmazását kéri a városi főügyészi hivatalhoz.

A bizottság ajánlja, hogy az ideiglenes intézkedéssel a polgármester bizassék meg; — a javaslatot pedig tanulmányozás végett visszaadták a tanácsnak.

Este fél 7 órakor az ülést berekesztették. A még hátra levő ügyeket hétfőn tárgyalják.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Márcz. 28. Iskolaszéki ülés a városházán d. u. 4. órakor.
Márcz. 29. Szépészeti és közlekedési bizotts. ülése d. u. 3 órakor.

Április 1. A jog- és pénzügyi szakbizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Április 3. A Gazdasági egyetel tisztújító közgyűlése.

—

* **Sorozás.** Ma folytatták a sorozást, a nagyvárosi tűzoltó őrtanya termében s ma már be is fejezte működését a bizottság. Összesen *nyolcvanhét* idegen illetőségű hadköteles állott elő, az I., II. és III-ik korosztályból, kik közül *huszonhatot* találtak alkalmasnak. Általában véve, az idei sorozás eredményét nagyon gyengének találják, melyhez hasonló még ez ideig egyetlen egy évben sem volt.

* **Egyházi előléptetések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére ő felsége *Szabó* Norbert olvasó kanonoknak a szatmári káptalani nagyprépostságra való előterjesztését jóváhagyta s a megüresedett utolsó mesterkanonokságot dr. *Lessenyey* Ferencz címzetes kanonok és teológiai tanárnak adományozta.

* **Ülés a városházán.** A szépészeti és közlekedési szakbizottság holnap, márczius hó 29-én délután 3 órakor ülést tart több fontos ügyben a városházán.

* **Az alkaptányi állás a városnál.** A *Gerő* Ármint főkapitányvá kinevezése által Nagyvárad város rendőrkaptányi hivatalánál megüresedett I. alkaptányi állásra már ki van írva a pályázat, s az április havi közgyűlés fog határozni ezen igen fontos állás betöltése felett. Pályázó lesz elég. Az állásra reflektál *Papoleczy* Ferencz II-od alkaptány, aki már régi kipróbált tisztviselője a városnak, továbbá pályázik *Lukáts* Ödön városi aljegyző, akinek kiváló képességét, szorgalmát már is elismeréssel tapasztalta nemcsak a polgármester, hanem a törvényhatóság is. Ezekon kívül pályázik az állásra meg *Fassie* Sándor tb. alkaptány, *Giraud* Árpád v. fogalmazó és *Szöke* András III. alkaptány, mindannyian szorgalmas tisztviselői a városnak.

* **Haltatlan olcsóság című üzletfelirás kihágást képez.** A kereskedelmi miniszter kimondotta, hogy az üzletfelirás miatt készletben levő áruk haltatlan olcsó áron árusítatnak e-czímű üzletfelirás az ipartörvény 51-ik szakzába ütköző kihágást képez. Az illető kereskedőt, aki ezt a felirást üzletén alkalmazta, ennélfogva 200 korona bírságban marasztalta el. Ezenkívül az 51-ik szakasz szerint való engedély-díjnak és a főt jelzett módon történt eladás következtében befolyt összeg tizedrészének megfizetésére is kötelezte.

* **Klofac párbaja.** A minap a Reichsrath egyik ülésén Klofac, a botrányairól híres cseh-radikális képviselő interpellációt intézett *Waldersheim* honvédelmi miniszterhez egy katonatiszt dolgában, a ki gyakorlat közben agyba-főbe vert egy közkatont. E miatt a szóban forgó katonatiszt sértve érezte magát és ma délelőtt elküldte segédeit Klofac lakására. Klofac elfogadta a kihívást. A párbajt ma, csütörtökön vívják meg.

* **Grönlandi zsurnalisztika.** Ott ahol sok az eszkimó s kevés a fókák, a rideg Grönlandban, nemcsak a fókák, hanem az újságolvasók száma is csekély. Nemrég alakult az első újságvállalat, ha ugyan ennek lehet nevezni *Greller* ur vállalatát, aki egyszemélyben kiadótulajdonos, nyomdász, újságpeditor, lapkihordó stb. stb. *Greller* urnak azonban nem kis fáradságába került, míg ezeket a tisztségeket meg tudta szerezni. Előbb olvasásra kellett tanítani az olvasóközönséget s csak azután kezdetett hozzá lapvállalatához. A lap havonként kétszer jelenik meg *Goodthalban*. Amikor kinyomatta a lapokat, *Greller* ur felkötö korcsolyáit s nekirugaskodva a jégmezőre — viszi a lapjait előfizetőinek.

* **Gyilkos pénzhamisítók.** A Felvidéken ismét szenzációs gyilkosság történt. Egy pénzhamisító banda követte el a gyilkosságot *Udván*, egy odaváló lakoson, a ki véletlenül szemtanúja volt a banda működésének s a banda tagjai attól való félelmükben, hogy árulójuk lesz, gyilkosságra vetemedtek. *Szernye* József, *Szernye* Ignác, *Pál* Ferencz és *Szurnyik* Mihály udvai lakosok a pénzhamisításra adták fejüket. A gyár *Szernye* József házában volt, a hol esténként megjelentek a banda tagjai és gyártották a hamis koronásokat és forintosokat. *Vida* Imre *Szernye* szomszédja a múlt héten egy este valami dologban átment szomszédjához. Minthogy a lakásban már sötét volt, a kamrába nyitott be, a hol viláosságot látott. A mint benyitott, épen akkor szedték ki az őn ő-tégelyből a csillogó új koronákat. A mint belépett, a banda tagjai rögtön félredobták

mindent és Vidát kiteszkolták a kamrából. Másnap már kezdtek a faluban sutogni, hogy Szernyeéknél pénzt gyártsanak. Vasárnap este a banda tagjai egy korcsmában találkoztak Vidával, a kit addig itattak, a míg az berugott s ilyen állapotban indult hazafelé. Utközben a négy pénzesináló agyonverte Vidát, a kit hétfőn hajnalban szétvert koponyával halva találtak az utcán. Vidáné elbeszélése alapján a csendőrség leirtározta a négy pénzhamisítót, a kik a bűnjelek előkerítése után bevallották a gyilkosságot. A csendőrség bekísérte a négy gyilkost a törvényszékhez, nagy mennyiségű hamis koronásokat és forintokat találtak náluk.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Özv. Gyurkovics Béláné szül. Bittinger Erzsébet, testvérgyermekei: Singlári Gyula és neje, valamint Figur Kornélia és Irén s nagyszámu rokonság nevében megsomorodott szívevel tudatja, hogy a szerető testvér, nagynéne és rokon özv. **Horstmann Vilmosné** szül. Bittinger Borbála életének 75-ik évében hosszas szenvedés és a szentségek ájtatos felvétele után f. évi márczius hó 27-én reggeli 4 órakor az Urban elhunyt. A drága halott földi maradványai f. hó 29-én d. e. 3/4, 11 órakor a régi Posta-utca 363. sz. háznál fognak be-szenteltetni és az olasz-i sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat e hó 30-án d. e. 10 órakor fog az olasz-i plebánia-templomban az egék Urának bemutatni. A végtisztességtételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradon, 1901. márczius 27. Béke lengjen porai felett.

* **Az osztályorszájáték** tegnapi húzásán kisorsolt 60.000 koronás főnyereménye a 6253 számú sorsjegyre esett.

60.000 koronát nyert: 6253.

20.000 koronát nyert: 61315.

10.000 koronát nyertek: 66920 66935 94657.

5000 koronát nyertek: 34544 85582 86837 92409.

2000 koronát nyertek: 6298 29025 29511 33643 34493 40158 45019 45632 46926 56424 56483 64032 68983 73125 74497 77420 87109 98659 98743 59132 65122 14130 12660 85693 50553 60567 222 74306 4911 22150 12359.

1000 koronát nyertek: 4761 9525 12927 13712 15753 22956 27378 29655 32326 33466 34110 35067 35214 40686 41214 42337 46046 48150 43754 51601 67307 60809 63701 68178 70514 71396 71589 78096 80156 80163 86657 86739 91390 91968 93700 94193 97246 69057 1644 91187 13165 51210 80623 88961 45784 82557 47095 32255 18337 39229 91259 42368 5039 7865 27923 17327 93098 91622 36722 74927 88234 76447 57912 8119.

500 koronát nyertek: 1330 5784 1260 19889 23636 28596 29915 38197 40681 47303 50191 52687 55788 56659 57358 60081 60820 62663 63144 64410 67174 68218 70892 73308 79225 79319 83885 85640 85722 85920 86910 88334 88894 91007 91022 92644 94642 96669 98932 50648 14418 73918 26616 99420 22434 9843 17307 88210 75981 50762 15155 57211 76811 63092 11660 2533 52510 72579 2846 32119 33766 84907 42398 58103 43044 81799 54761.

IRODALOM.

Magyarország egyházi és politikai összeköttetései a római szentszékekkel. Ily címmel **Fraknoi Vilmos** cz. püspök, nagyváradi kanonoktól egy új, nagyszabású történelmi munka jelenik meg. A kiváló történet-tudós a vatikáni gazdag levéltárban, valamint más olaszországi levéltárakban végzett kutatásai alapján eredeti, hiteles forrásokból dolgozza fel a római—magyar összeköttetés egész történelmét, sok tény új világításba helyezve, sokat egészen más oldaláról mutatva be. Az érdekes műre, melynek ezuttal első, a konstanciái zsi-

natig terjedő része jelent meg, még részletesebben vissza fogunk térni. Ezuttal csak olvasóink figyelmét hívjuk fel rá előzetesen; megjelent Budapesten a **Szent István-Társulat** kiadásában, ára 7 korona. A társulat tagjai mult évi tagilletmény gyanánt kapják.

Arménia. Magyar-örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Szongott Kristóf. Márczius. Szamosujvár. Todorán Endre »Auróra« könyvnyomdája. 1901. Az új füzet élén Gopcsa Joakim nemrég elhalt városi tanácsos arczképe díszlik, kinek megleghangu nekrológot szentel a derék szerkesztő. Molnár Antal legügyesebb tollu örmény írónk rendkívül érdekes leírását nyújtja egy stambuli bazárnak, mely maga egész kis város számos utcával, csarnokokkal, száz(!) kupolával. Még néhány hasonló leírás könnyen elcsábíthatna bennünket, hogy fölkeressük a Bosporus csudaszép partjait. Nersesz Snarháli XII. századbéli örmény író és költőről Patrubby Lukács ad érdekes közleményt, melyet a szerkesztő egy kisebb cikkbe vált föl e címmel: A magyar »pánkó« és az örmény »káté« szó. Négy oldalon, »A halott becsülete« cím alatt reprodukálva látjuk Hegedüs Sándor beszédjének egy passzusát, valamint az »Egyetértés« egy vezércikkét, melyek az oly tragikus, megrendítő véget ért Lukács Béla szeplőtelen jellemére vetnek világot. Vajha ne a pusztában elhangzó szavak lennének ezek, de gátat vetnének a lelkiismeretlen, következményekkel nem törődő rágalmaknak, mely a sajtó nagy részén uralkodik. A régi, szamosujvári társulatokról ad (zútan kimerítő közleményt az érdemes szerkesztő, első sorban a vallásos, azután a világi társulatokról, közzölve egy régi kodex diszitmény rajzát a plebániai levéltárból. A kisebb közlemények közül megragadta figyelmünket a Schiller »Haramiáinak« stambuli előadásáról szóló cikk. A török szünügy történetében t. i. az örmények előkelő szerepet játszanak. Azon alkalomból, hogy Kohl Medárd az arsamosatai püspöki címet nyerte, megjegyzi az érdemes szerkesztő, hogy Arsamosata ókori Örményországban van. Amerikában új örmény lap indult meg. (Mi ne indulna meg Uncle Same földén?) A derék folyóiratot, melynek ára egy évre 8 korona, a legmelegebben ajánljuk.

Igazságszolgáltatás.

Aki hitvestársa ellon emel fegyvert.

Szilágyi Ferencz berettyó-szent-mártoni lakos, napszámos mult évi június 17-én vasárnap délután meglehetősen kaptos állapotban ment haza. Felesége betálatla neki az egyszerű kosztot, de Szilágyinak nem volt inyére az evésnek egyszerű módja, hanem azt kívánta, hogy felesége falatonkint rakja szájába az ételt. Az asszony, — ai különben is el volt keseredve férje részegsége miatt, — ki ment az udvarra, ott a léczes kerítésre borult és sirt. Szilágyit bosszantotta feleségének engedtlensége, többször hívta be a szobába, de az asszony kinnmaradt. Az ittas férj fölkapta puskáját, mely madársrétre volt megtöltve s 6 lépésről a feleségére lőtt. A lövés nem volt halálos, kisebb sérüléseket okozott. Szilágyi tettének elkövetése után önként jelentkezett a csendőrségnél.

A kir. ügyész házastársron elkövetett szándékos emberölés kísérlete miatt emelt vádat; s ma csütörtökön fogja az esküdtszék tárgyalni az érdekes bűnpert, **Millye** Gyula kir. táblabíró elnöklete alatt. Szavazó bírák: **Fassie** Pál és **Grám** Sándor lesznek. A vádhatóságot dr. **Vámosy** Mihály kir. alügyész képviseli, míg a védelem ellátására a nagyváradi ügyvédi kamara dr. **Imrik** Gusztávot, ügyvédi karunk egyik kiváló képzettségű, jeles fiatal tagját rendelte ki. Az esküdtek közül a márczius hónapra kisorsoltak vannak beidézve.

Esküdtszéki tárgyalás. Lapunk tegnapi számában megirtuk Kiss Lajos bűnesétét, kinek nem kevesebb mint egy gyujtogatás, 9 rendbeli betöréses lopásért kellett felelnie. A gyujtogatást még 1898-ban követte el, özv. Barna Pálné bagaméri lakos házikóját felgyujtva. A betöréses lopásokat 1900. év márczius hótól június végéig terjedő időben követte el, szintén Bagamérban. Kilencz falusi gazdát károsított meg, ellopva tyukokat, libákat, malaczkokat az udvarból. Tegnapi folytatták ebben az ügyben a tanuk kihallgatását.

A tanuk legnagyobb része egyuttal kárvalott és magánpanaszos is.

A tanukihallgatás befejeztével dr. Popp Aurél alügyész tartotta meg szép vádbeszédét. Utána Román József dr. védő kelt szólásra védenecze érdekében. Az esküdtek rövid tanácskozásra vonultak vissza, vádlottat csak 3 rendbeli betöréses lopásban mondták ki bűnösnek. A kir. törvényszék két évi fegyházra és nyolcz évi hivatalvesztésre ítélte el a fiatal gonosztevőt.

IPARÜGY.

Az ipartestületi betegsegélyző pénztár közgyűlése.

A nagyváradi ipartestületi betegsegélyző pénztár f. hó 24-én tartotta meg **Bertsey** György elnöklése mellett rendes évi közgyűlést. A gyűlésen **Gerő** Armin rendőrfőkapitány is jelen volt, az iparhatóság képviseletében, valamint nagyszámban jelentek meg a munkaadók és segédmunkások.

A gyűlés megnyitása után felolvasták az igazgatóság évi jelentését, melyben bejelentett a pénztár működése a járulék háttányok behajtása közül, bejelentette továbbá az igazgatóság, hogy a tartalékalapot a mult évben 2065 kor. 90 fillérrel gyarapította s a f. évben is elhelyezett 3000 koronát, minélfogva a pénztár tartalék tőkége ez idő szerint, az előző évben elhelyezett összeggel együtt 9.100 koronát tesz ki.

A tagsági forgalomról, megbetegedésekről s a pénztár anyagi forgalmáról tesz ezuttal részletes jelentést az igazgatóság.

Ezekből kiemeljük a következőket:

A mult évi jan. 1-én 2235 tagja volt a pénztárnak, az év folyamán bejelentett 6471, kijelentett 6222, meghalt 23 tag, s e szerint a mult év végén a tagok száma 2461 volt. A taglétszám szaporodott 226 taggal.

Az 1900. év folyamán 1242 tag és 187 családtag, összesen 1429 beteg részesült gyógykezelésben. Az 1242 tag közül táppénz segélyben 333, kórházi ápolásban 293, ingyen orvosi és gyógyszersegélyben 870 tag részesítettet. A betegedési esetek száma táppénz segélynél 381, kórházi ápolásnál 340, ingyen orvosi és gyógyszersegélynél 1291. Táppénz segélyt 6018, kórházi ápolási díjat 5188 napról fizetett ki a pénztár. A tagoknak 143% volt beteg. Reá mutat a jelentés az egyes adatoknál arra is, hogy a tagsági forgalomnál és a megbetegedéseknél a mult évben az előző évhez arányitva, milyen emelkedés történt. Meglepő különösen a táppénzes napog számában történt emelkedés, mely a m. évben 2202 nappal volt több, mint 1899-ben a kórházi napok száma is 1290 nappal emelkedett. Iparágak szerint csoportosítva beteg volt: csizmadia 180, cipész 156, asztalos 131, férfi szabó 134, kőműves 129, lakatos 102

Az anyagi forgalomról következőkben ad számot a jelentés; tagsági járulékokból 26336 k. 94 f., kamatokból 275 k. s egyéb bevételekből 307 k. 40 f. bevétele volt a pénztárnak. A kiadások pedig így oszlottak meg: táppénz 5458 k. 42 f., kórházi gyógyköltség 4601 k. 80 f., gyógyszerári költségek 4202 k. 66 f., pénztári és idegen orvosok fizetése 2986 k., egyéb segélyezések 1375 k. 60 f. Az összes segélyezési költségek: 18624 k. 57 f., a bevételeknek 692%-a. A kezelési és egyéb költségek 5447 k. 52 f., a bevételnek 2044%-a. Az összes kiadás tart. tőkével együtt: 26137 k. 99 f. Az évi bevétel maradványa 781 k. 35 f., melyhez ha hozzáadjuk az 1899. évi 4811 k. 38 f. maradványt, kitűnik, hogy a pénztár forgó tő-

kéje 1900. decz. 31-én 5598 k. 83 fillér volt, összes pénzkészlet pedig 11698 k. 83 fillért tett ki.

A farsztó statisztikai előterjesztések után köszönetet mondott az igazgatóság Gerő Ármín főkapitánynak a pénztár ügyei iránt való érdeklődéséért. A köszönetet a közgyűlés lelkes éljenzéssel magáénak tette s helyesléssel egész terjedelmében tudomásul vette az igazgatósági jelentést.

A zárószámadást és vagyonmérleget is helybenhagyóan tudomásul vették s az igazgatóságnak a felmentvényt megadták.

Ezután a titkárnak 240, a könyvelőnek 240, a pénztárosnak 200, a szolga beteglátogatóknak 100 kor. fizetés emelést szavazott meg a közgyűlés.

Bertsey György elnöknek is feljebb emelték a tiszteletdíját 200 koronával, ki megköszönvén az elismerést kinyilatkoztatta, hogy a megszavazott 200 korona tiszteletdíjat a folyó évben ipari jótékonycélokra fogja fordítani.

Végül a választásokat ejtették meg. Az iparosok csoportjából megválasztottak: az igazgatóságba: Szilárdy Ernő férfiszabó rendes tagnak; a felügyelő-bizottságba: Bodnár János bádogos rendes tagnak, Tátray Sándor lakatos póttagnak; a választott bíróságba: Voszka Ferencz cipész, Weisz Károly férfi szabó rendes tagnak, Juhász Benedek csizmadia póttagnak. A segéd munkások csoportjából megválasztottak: az igazgatóságba: Maltz Mór férfiszabó, Mike Benjámin cipész, Tünczer Lipót asztalos, Weber József szobafestő rendes tagnak, Balogh József kőműves, Gramantik Ferencz lakatos, Sikli József asztalos póttagnak; a felügyelő-bizottságba: Koch Károly szobafestő, Molnár Lajos ács rendes tagnak, Kiss András férfiszabó, Maltzák István cipész póttagnak; a választott bíróságba: Kiss Antal lakatos, Mogyorósi Kálmán asztalos, Molnár István szűrszabó, Schramek János mészáros rendes tagnak, Ovári István kályhás, Páll Lajos csizmadia póttagnak.

A választások eredményének kihirdetése után az elnök a közgyűlést berekesztette.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Viceadmirális.

Péntek: Charlie néneje.

Szombat: Viceadmirális.

Vasárnap:) d. u. N-bántsvirág.
) este: Aranykakas. (Ballák búcsufőllépése.)

A viceadmirális.

Megvolt hát a sokat hirdetett utolsó bemutatója a régi társulatnak virágvasárnap előtt; megvolt, de egyáltalán nem azzal a teljes sikerrel, a melyet vártunk.

Pedig maga a Viceadmirális nyújtott volna alkalmat a sikerre. A mai termelésben zeneileg jó közepes dolog; nem sok eredetiséggel, de ügyes átköszönzésekkel. Egy-egy átvett ütemből egész dallamokat tud csinálni s hat vele épp úgy, mint az eredeti zeneszámokkal is. Meséje már nem valami érdekes. Egy viceadmirálisnak látatlanban el kellene vennie egy spanyol grandnak a leányát s maga helyett a matrózával véteti el csak úgy tréfából: ime 3 felvonás meg egy előjáték teljes, részletes meséje. A szövegben a mi szellemesség van, az a magyar fordítók, főleg Makai érdeme, bár a rimek szinte bosszantóan jók és mesterkélték itt-ott. Maradna tehát egyedüli dolognak, a mivel a Viceadmirális a közönség tetszését megnyerné, a behizelgő, lágy zene.

Ebben voltak aztán olyan fogyatékok, melyek a többiek érdemét elhomályosították.

Nem szívesen tesszük, de kötelességünk az igazat megírni. Mi ismerjük első sorban azokat az érdemeket, melyeket Orley Flóra hosszú művészi pályáján szerzett. De éppen e babérokra való tekintettel kérjük őt, hagyja azokat a babérokat érintetlenül. Mert az olyan fellépés, mint a tegnapi volt, az ő művészi nevének csak árt. Hangja különben sem a régi csengésű már; tegnap pedig még hozzá, erős indispozícióval és talán rekedtséggel is kellett küzdenie, annyira hiányzott énekéből minden szín és csengés. Jobb lett volna az egész előadást elhalasztani. Azt ellenben kész örömmel jegyezzük meg, hogy elegáns öltözéke, ügyes játéka tegnap is feltűnt.

Szép spanyol nő volt Ballané (Gilda.) Igazán sajnálandó, hogy olyan közönyösen vette szerepét s vontatott játékaival szép énekét megfosztotta a teljes sikertől. Ha ő több tüzzel játszik és Orley Flóra helyett más valaki szépen énekel, a közönség is más gondolatokkal hagyta volna el a színházat.

A Viceadmirális becsületét ugyszólván Nyárqi (Punto) mentette meg. Komponált ugyan soha sem hallottszövegrészeket, mikor a sugót nem hallotta, de egyébként kedves, ötletes játéka, erőteljes, tiszta, biztos éneke a sikert biztosította. Sikerében osztoztak Székely Anna (Seraphina), a ki mint rendesen, most is szépen énekel, valamint Lányi Edith (Sybillina), a ki a szép éneken felül igen előnyösen volt maszkírozva s eleven játékkal és izléses jelmezzel is emelte sikerét. Sokat kacagtak Benkő Zolán (Candida) komikus megjelenésén s humoros előadásán is. Kisebbszerepekben Bérczy, Gáthy és Bognár ügyeskedtek.

Az énekek ellen nem lehet kifogást tenni, de lehet a zenekar ellen. Botránys figyelmen kívül hagyta tanusított egy helyen: egyszerűen lemaradt a kísérettel, másutt pedig elébe vágott az énekeknek.

Végül, hogy mégis dicsőretekkel fejezzük be, kiemeljük a szép díszleteket, izléses jelmezeket, a sikerült rendezést. Mind Samogyi Károly érdeme. K. A.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután Hervé gyönyörű operettje, a Nebántsvirág kerül szíre fel helyárrakkal elsőrendű szereposztásban. Este az Aranykakas, a kitűnő énekes vígjátékot adják főszerepeiben Ballánéval és Ballával.

A Balla-pár búcsuja. Balla Kálmán és felesége Csik Irén tudvalevően virágvasárnapján megválnak a nagyváradi színpadtól, minthogy Balla a győri színház igazgatóját veszi át. A népszerű művész-pár vasárnap este Kadelburg és Blumenthal pompás vígjátékában, az Aranykakasban búcsúzik el a nagyváradi közönségtől.

A viceadmirális ma másodszer kerül előadásra az első szereposztásban. A kitűnő operett ezenkívül több ízben szerepel az idény műsorában.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 164.

Idénybér. 160 sz.

Nagyváradon, csütörtökön, 1901. márcz. 28-án

A vice admirális.

Operette.

S Z E M E L Y E K :

Don Mirabolante gróf	— — —	Szilágyi Dezső
Seraphina leánya	— — —	Székely Anna
Sybillina	— — —	Lányi Edith
Gilda árva	— — —	B. Csik Irén

Don Miguel di Sa Ildefonso	— — —	Bognár János
Villeneuve Henri vice admirális	— — —	Órlei Flóra
Donna Candida di Queda	— — —	Benkő Jolán
Deodado fia	— — —	Bécezi Gyula
Narcisso	— — —	Gáthy Kálmán
Punto, matróz	— — —	Nyáray Antal

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Érkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap pénteken, márcz. 29-én

Charlie néneje.

Bohózat.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a .

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

58.

— Ki úgy énekel mint signora, nem félhet a kritikától, habár a hangok egész világa kifejtetlenül hever torkában. De honnét ismeri a dalt?

— Száz év előtt énekelték. Még atyámtól hallottam. Már rég elhangzott.

— Helyes, lehet már száz éve, midőn véletlenül hallottam melodiáját. Nagyon kicsi voltam még.

A mester nevetett. Igazán száz évesnek látszik; de csodálatos marad mégis — egy pfanomens. Ezt a dalt idegen szájból. Ismert még ehhez hasonlót?

— Nem. De tudom, hogy az orgonát ott fenn szeretném játszani hallani.

Geronimo megütközve nézett reá.

— Éppen ez szívem vágya gyermekségem óta, midőn utóljára atyám játszotta. Főülmulhatatlanul gyönyörű orgona — természetesen régi, most lehagolt lehet, mert mióta az utolsó tulajdonos nagyapja meghalt, a kápolnát bálteremmé változtatták, nem lett érintve.

— Ebben maestro! Nyissunk hadjáratot a bálterem, a pillanat gyermekei ellen. Akaratommal keresztül viszem. Kövessen!

Sibilla felállt, s a beszélgetés alatt az öreggel a terem háttérébe vonult.

— Ez ajtón át, mondá. Bizza magát hely ismeretemre. Ezen oldalról az oratoriumba kell jutni.

Megtalálta a kis ajtót, biztonsággal haladt a mester előtt. Valóban cséljokat egyenesen elérték.

Az öreg orgona nem volt annyira elhanyagolva, mint gondolták. Kevés por, itt, ott egy bőregér, nem nagyon zavarta a hangok összhangját.

Gyenge törekvés, kísértésre csalogató hang, aztán halk előjáték, a zajongó vendégek fülét érintetlenül hagyta, míg, mint Sibilla álmódá, hatalmas hanghullámok özöne zuga csapott a gyülekezetre.

A hatás leirhatatlanul frappáns volt; nem kevésbé a ház asszonyára, ki az orgonára sohasem gondolt. Nem emlékezett, hogy valaha hallotta volna.

— Vescilla regis prodeunt.

E régi egyházi ének dallamát választá Geronimo, valószínűleg ez jutott először eszébe.

Más társaságban talán megütköztek volna ezen hirtelen fordultnál a világból a valáshoz.

Az olasz izlésnek meg felelt a pikáns intermezzo, annál inkább, mert művészi értékét méltányolni tudták. A hatástól pillanatra befo-

lyásolva, szemöket lesüték, keresztet vetettek, szóltan csendben hallgatták; azután tapsoltak, da capot kiállították s a művészt valamint a genialis ötlet megteremtőjét dicsőretekkel halmozták el.

Éppen helyes időben adott az ügyes házi asszony a hangulatnak más fordulatot. A zenekar ugyanis rendelkezésre egy Straus valczert játszott s a táncz kezdetét vette.

Oly társaság volt, mely elég anyagot nyújtott a megbeszélésre. Ezt is, amazt is mondták. Mit csináljanak az északi grófnéból, ebben nem egyeztek meg; de mindenki helyben hagyá, hogy Sibilla del Lágo, így keresztelték, ellentétül Flor del Lágoval, az est királynője volt.

Unica, ki álmatlanságban szenvedett, szeretete, ha Sibilla késő éjjelig ágya mellett ülve mulattatta, míg szemei bezárultak. Mára is habár az óra hármát mutat, itt találjuk őt.

— Illa, aranyom, ki várakozásomat mindig túl haladod, honnan veszed a genialis ötleteket, miáltal az egész világot újra meg újra bámulatba csodalkozásba ejted? Honnét az inspiráció mindég azt választani, mely a körnek, hol mozgosz legalkalmasabb, legpikánsabb? De most mond, fordult el-e tárgytól választ sem várva, hogy tetszik Cynár barátom?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Katholikus autonomia.

Budapest, márcz. 27. (Saját tud. táv.) A katolikus autonómiában ma tárgyalták a huszonhetes bizottság előmunkálatainak negyedik, ötödik, tizenkettedik és ötvenegyedik szakaszait. *Hoványi* Gyula módosításával, — hogy a főkegyur szó Ó Felsége szóval felcseréltesék, — elfogadták. A tizenkettedik mellett kisebbségi vélemény volt.

Minisztereink Bécsben.

Budapest, márcz. 27. (Saj. tud. táv.) *Szell* Kálmán miniszterrelük és *Lukács* miniszter ma, a kvóta ügygyel kapcsolatban Bécsbe utaztak.

Visszatért kivándorlók.

Budapest, márczius 27. (Saját. tud. táv.) Braziliából hazaszállított és a kormányzóság által segélyben ré zesített 130 mármarosmegyei kivándorló ma este 8 órakor érkezett Budapestre.

A pétervári zavargások.

Pétervár, márcz. 27. (Saját tud. táv.) Alakosság a végsőig elkeseredett, a rendőrség és katonaság ellen. A munkások és a katonaság között igen gyakran véres összeütközések vannak.

A portugáli zavarok.

Lisszabon, márcz. 27. Setuhalban a Jézus Szent szívértől nevezett templom előtt ismét tüntetést rendeztek. A rendet katonaság állította helyre. Több ember megsebesült. (M. T. I.)

A német császárt őrzik.

Berlin, márcz. 27. (Saj. tud. táv.) A német császár őrizetére nézve nevezetes határozatokat hoztak. Utjában polgári rendőrök fogják kíséreni kerékpáron, *revolverrel*, mit a szolgák is maguknál fognak hordozni. A császár kocsisa, tollas kalap helyett czilindert fog kapni, hogy már messziről felismerhető ne legyen.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Budapest, márcz. 27. (Saját tud. táv.) A közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatot, a kodifikáló bizottság már befejezte s még április hó folyamán a husvétii szünet után a képviselőház elé terjesztik. A javaslat egyik kiemelkedő pontja, hogy a vármegyék nem kezelik ezután a pénztárakat, hanem az alispán felügyelete mellett az állam kezelése alá fog rendeltetni.

A búrok harcza.

London, márczius 27. A Reuter-ügynökség jelenti Vryheidből 25-iki kelettel: French tábornok Dartnel és Pultenei csapataival ideérkezett. French eddigi harczaiban az angolok megöltek, megsebesítettek vagy elfogtak 1200 búr és szákmányul ejtettek hét ágyut, 1000 puskát, 22,000 db. marhát és 1800 szekeret.

New-York, márcz. 27. A »New-York Herald« harczterti tudósítója megintervivolta Erasmus búr parancsnok fiát, a ki a többi között azt mondotta, hogy a búrok nem teszik le a fegyvert és a háboru legalább három évig el fog tartani. A harczoló búrok száma még mindig 10—12,000. Nagy hiba volt az angol kormány részéről, hogy a Bothával folytatott békealkudozásokkal Milnert biztalt meg, a kit a búrok legnagyobb ellenségüknek tekintenek. (M. T. I.)

London, márcz. 27. (Saját tud. táv.) Kitchener lord ma azon szenzációs kijelentést tette, hogy ha a délafrikai harczterre az angolok elegendő haderőt nem küldenek, a háboru még évekig elhúzódhatik.

A marseillei sztrájk.

Marseille, márcz. 27. Mintegy 2500 sztrájkoló munkás gyűlést tartott, a melyen bejelentették a munkaadóknak azt a határozatát, hogy a választott bíróságot nem fogadják el. A munkások elhatározták, hogy a sztrájkot végsőig folytatják. A közuti vasuton ismét normális a forgalom. (M. T. I.)

Vérengzés a szenátus-választásoknál.

Bukarest, márcz. 27. (Saj. tud. táv.) A szenátus-választásoknál véres összeütközések voltak Teleormanban és Alexandriában. Temérdek választó megsebesült és sokan meghaltak a csendőrök szuronyai által.

Mac Kinley és Diaz találkozása.

New-York, márczius 27. Mac Kinley elnök és Diaz, Mexiko elnöke áprilisban találkozni fognak a panamerikai kongresszus ügyében. A Montevideóban legutóbb tartott latin kongresszus kimondotta, hogy a délamerikai köztársaságok egymás közti vitás ügyeik elintézését ezentul választott bíróságok elé vigyék. Együttal a kongresszus azzal a kérelemmel járult Chile és Bolivia kormányaihoz, hogy a két állam közt jelenleg fenforgó viszályt, mely már háboruval fenyeget, választott bíróság döntésére bizzák. (M. T. I.)

Kinai bonyodalom.

Washington, márcz. 27. Az Egyesült-Államok február 19-én úgy nyilatkoztak Kinával szemben, hogy czélszerűtlen, sőt föltöbb veszedelmes volna, ha Kina titkos területi vagy pénzügyi egyezményt kötne az össze-

hatalmasságok teljes hozzájárulása nélkül. Hay külügyminiszter ennek a memorandumnak a másolatát megküldte az összes hatalmasságoknak, köztük Oroszországnak is.

London, márcz. 27. A »Standard« szerint a kínai advar Angliát, Japánt és Amerikát támogatásra kérte föl az orosz tulkövetelésekkel szemben. Yunglu tábornok, a ki most a kínai császár főtanácsadója, kijelentette hogy Oroszország követeléseit nem lehet teljesíteni, mert ez Kina feldarabolására vezetne. A legújabb értesülések szerint Oroszország engedett valamit eredeti álláspontjából és ultimátumot intéz a kínai kormányhoz, hogy most már a szerződést azonnal írja alá, mint-hogy ellenesetben csapatait Mandzsországhoz szaporítani fogja.

London, márcz. 27. A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: A kormány a titkos orosz-kinai egyezményben a hatalmasságok általános egyetértésének megsértését látja és eltökélt szándéka egész erkölcsi befolyását érvényesíteni, hogy az egyezmény megkötését megakadályozza, de tovább nem szándékozik menni. (M. T. I.)

A szoczialisták térhódítása.

Kopenhága, márcz. 27. Tegnap hat városi képviselőt választottak. A választás a radikálisok és szoczialisták győzelmével végződött. A radikálisok és szoczialisták 15.700 szavazatot kaptak, a jobb oldal jelölői csak 10.400 szavazatot.

SZERKESZTOI POSTA.

T. munkatársainkat felkérjük, sziveskedjenek a husvétii mellékletre szánt dolgozataikat lehetőleg virágvasárnapig beküldeni.

KOZGAZDASAG.

A Gazdasági egylet tisztújító közgyűlése. A biharmegyei gazdasági egyesület f. évi ápril hó 3-án azaz szerdán délután 3 órakor Nagyváradon a vármegyeház nagy termében tisztújító közgyűlést tart, melyre az egyleti tagokat ezennel meghívom. A közgyűlést megelőzőleg fél három órakor ugyanott az igazgató választmány tart gyűlést, melyre kérem a választmányi tagokat megjelenni. Nagyvárad, 1901. márczius 27. Tisztelettel *Szabó* József, egyleti elnök.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901 márcz. hó 26-ik napján tartott vásárban eladott termesztermények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.20—13.80. Kétszeres buza 13.20—12.80. Rozs 13.40—13.—. Arpa 12.— 11.60. Zab 13.—. 12.20. Tengeri: 10.80.—10.20. Borsó 38.—. Lencse 42.—. Bab 16.20. Köleskása 25.—. Burgonya 5.20. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 25.50. fehérkenyér liszt 24.50, barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 5.40, szalma 1.— Szalonna 106.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 5.80, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20,

puha faszén 3.—, kendermag 22.—, köles 12.—
 repce —, dió 56.—, mogyoró —, aszalt
 szilva 42.—. Egy kilogramm savanyú káposzta
 28, szalonna 1.28, sertéshus —.96, juh-hús 64, ve-
 res hagyma 16, fog-hagyma 48, bors 2.20, pap-
 rika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44,
 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —,
 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Marha ártáblázat 1901. márcz. hó 26-ról
 Egy pár első rendű jármás ökör 640—680, egy
 pár másodrendű jármás ökör 480—600, egy pár
 harmadrendű jármás ökör 280—470, 1 drbfejős
 tehén 120—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 164—
 240. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180,
 2 drb. veres borju 24—44, 1 drb. fél éves borju
 32—50, 1 drb egy éves borju 48—76, két éves
 borju 68—160. 1 drb hizott sertés 80—150.
 3 pár fél éves 28—34, 1 pár egy éves sertés,
 38—58, 1 pár két éves sertés 62—150. 1 drb
 igás ló 140—240, 1 pár ökörbőr 40—52, 1
 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22,
 1 pár lóbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi márcz. hó
 26-ról. Tiszta buza körülbelül 1200 hltr, kétsze-
 res buza 150 hltr, rozs 500 hltr, árpa 160 hkl.
 zab 300 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 680
 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 150
 drb, félhizott 320, sovány 230, süldő 680, ma-
 lacz 600, hizott marha 18, jármás ökör 500,
 fejős tehén 300, borju 290, bivaly 10, juh és
 kecske 280, ló 541.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Ertéktőzsde.

Budapest, márcz. 27.	
Osztrák hitel	721.75
Magyar hitel	728.50
Államvasut	690
Rimamurányi	528.50
Magyar jelzálog	466
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Határidők.

Budapest, márcz. 27.	
Buza októberre	7.81
Buza áprilisra	7.75
Tengeri	5.40
Rozs okt.	6.92
Zab ápr.	6.47
Káposzta, repce, aug.	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. márcz. 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.25
Magyar koronajárdék	92.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,75%	121.
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2,75%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.55
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93.50

Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	174.
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	144.
Osztrák járadék papírban	98.20
Osztrák járadék ezüstben	97.90
Osztrák korona járadék aranyban	117.75
Osztrák államsorsjegyek	97.35
Osztrák magyar bank részvény	140.50
Magyar hitelbankrészvény	16.75
Osztrák hitelintézet részvény	724.
Párisi vista	694.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	95.35
Németbirodalmi márka	19.09
London vista	117.55
20 márkás arany	240.30
	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

K R U G S T E I N I Z I D O R U T Ó D A

Telefon 67. sz.

ROSENBERG IZSÓ

Telefon 67. sz.

a »Beocsini Czemengyári Unio« képviselője,
 Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

Ajánlja: Beocsini, román és portland cément, erdélyi gipsz, valódi
 aszfalt fedéllemez, elszigetelő lemezek és elszigetelő anya-
 gok, carbolineum, tinctoral, stuccatur-nádfonat, kőagyag-
 csövek, cémentlapok, betoncsövek, keramit, disztégla, fedél-
 cserép, karstmárvány, továbbá kitűnő amerikai petróleum,
 elsőrendű gépolajok, gépszir és kocsikenős raktárát.

Vállal: Aszfaltozásokat valódi természetes aszfalttal.
 Nedves falak szárazzá tételét aszfalttal.
 Szagtalan aszfalt fedéllemezeli vagy
 Kátrány kőfedéllemezeli mindennemű tetőfedés és
 Facement-fedést.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,
 folyóiratok, hirdapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 k ö r l e v e l e k,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:
 izléses kivitelben
 mindennemű
nyomdai munkákat
 jutányos árak mellett.
 Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
 számlák, falragaszok,
 béli meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
 naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,
 g y á s z l a p o k
 stb. a nyomdal szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.